PERSPECTIVELE ADERĂRII REPUBLICII MOLDOVA LA UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN CONTEXTUL POLITICII DE EXTINDERE

Gabriela SCUTARU

CZU: 327(478):341.217(4) gabrielascutaru2@gmail.com

The following study represents a systemized attempt to identify and substantiate the opportunities and prospects for Moldova's accession to the European Union in the context of the EU enlargement policy. The analysis of the history and evolution of the accession process to the European Union, research of the new conjuncture of the advancement of the European integration agenda of the Republic of Moldova and the progress achieved on this path and analysis of the prospects in the Republic of Moldova - EU relationship, is the main focus of this thesis.

Actualitatea şi importanţa temei. Subiectul cercetat este „Perspectivele aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană în contextul politicii de extindere”. Acest subiect vizează explorarea procesului de extindere al Uniunii Europene şi analiza perspectivei Republicii Moldova de a deveni ţară membră UE. Politica de extindere a UE reprezintă strategiile şi procesele prin care Uniunea Europeană îşi extinde graniţele şi integrează noi state membre. Aderarea noilor state la UE se realizează în bază anumitor condiţii, care vizează o serie de schimbări şi adaptări a tuturor domeniilor din viaţa politică, economică şi socială a unui stat. Perspectivele aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană explorează care este evoluţia relaţiilor dintre Republica Moldova – UE, oportunităţile şi procesele ulterioare necesare în sensul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Lucrarea de cercetare va cuprinde o analiză amplă a evenimentelor şi proceselor care s-au derulat de-a lungul timpului până în momentul actual, în sensul stabilirii contextului în care a avut loc extinderea Uniunii Europene şi care au fost implicaţiile pentru Republica Moldova.

Scopul şi obiectivele lucrării. *Scopul* studiului constă în cercetarea complexă a determinărilor istoriografice şi aspectelor teoretice a politicii de extindere a UE, de a determina specificul şi implicaţiile conexe ale procesului de aderare la Uniunea Europeană a noilor membri în contextul politicii de extindere şi de a identifica şi fundamenta oportunităţile şi perspectivele de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. În vederea realizării scopului propus au fost formulate următoarele *obiective*: analiza istoriografiei cercetării politicii de extindere a Uniunii Europene; identificarea teoretică a abordărilor procesului de extindere a Uniunii Europene; descrierea valurilor extinderii UE în baza istoriei şi evoluţiei aderării noilor state la Uniunea Europeană; investigarea parcursului Republicii Moldova de la politica europeană de vecinătate la politica europeană de extindere; cercetarea noii conjuncturi a avansării agendei

integrării europene a Republicii Moldova şi progresele înregistrate pe această cale; examinarea angajamentelor şi reformelor necesare în contextul aderării Republicii Moldova la UE și analiza perspectivelor viitoare în relația Republica Moldova – UE.

Istoriografia problemei. Gradul de analiză şi studiere a temei cercetate este dictat de caracterul multiaspectual ce condiționează extinderea Uniunii Europene, fiind un proces de amploare cu consecințe directe asupra statelor ce devin membre UE. Există studii, atât occidentale, cât şi autohtone, care abordează specificul relațiilor Republica Moldova-Uniunea Europeană şi efectele politicii de extindere a UE asupra Republicii Moldova. Totodată, constatăm că evoluțiile din ultima perioadă a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova nu au fost suficient investigate, analiza şi documentarea procesului fiind la o etapă incipientă. În rândul mai multor autori occidentali, cum ar fi A.M. Lejour [1, p.12-16], P. Balázs [2, p. 8-13], F. Schimmelfennig [3, p. 11-17], predomină analiza procesului de aderare a noilor state la UE şi impactul economic şi social al acestui proces asupra statelor, totodată fiind exemplificate relațiile UE cu unele state candidate pentru aderare la UE. Unii cercetători străini precum K. Featherstone [4, p. 160-172], K. Archick [5, p. 8-12], au cercetat în lucrările sale specificul politicii de extindere a Uniunii Europene, contextul istoric şi politic în care s-a desfăşurat şi perspectivele viitoare ale extinderii Uniunii Europene. Autori români cum ar fi L.A. Ghica [6, p. 120-134] şi D. Vătăman [7, p. 35-48] au reflectat în cercetările sale diverse aspecte ale integrării europene și a extinderii UE, inclusiv cu privire la implicațiile acestuia pentru țările candidate, şi asupra României. În Republica Moldova, îndeosebi cercetători din mediul academic, cum ar fi V. Juc [8, p. 6-17], Sv. Cebotari [9, p. 20-26], Gh. Căldare [10, p. 3-7], au cercetat evoluția politicii externe a Republicii Moldova, cu accent pe formarea vectorului european şi evoluția în timp a agendei europene a statului.

Metodologia şi metodele de cercetare ale lucrării. În cercetarea respectivă, am recurs la următoarele metode:

- **Metoda istorică** se refera la studiul sistematic al unor evenimente din trecut ce au făcut obiectul politici de extindere europene şi evoluția acestui fenomen cu impact asupra evenimentelor din prezent, în special asupra Republicii Moldova.
- **Metoda analizei de conținut** este o abordare de cercetare, care va fi utilizată pentru a investiga conținutul comunicat în diferite forme, cum ar fi texte scrise, discursuri, imagini, sau alte tipuri de materiale media. Această metodă va implica identificarea, codificarea și interpretarea modelelor și temelor recurente din conținutul analizat.
- **Metoda studiului de caz** este o metodă care prin care se realizează o analiză detaliată și în profunzime a perspectivelor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, dar în acelaşi timp, vor fi exemplificate mai multe studii de caz ale statelor ce au făcut parte din politica de extindere a Uniunii Europene. Această metodă se va concentra pe înțelegerea detaliată a contextului și a particularităților unui caz într-un mod holistic.

Rezultatele cercetării. În cadrul cercetării am analizat perspectivele aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană în contextul politicii de extindere. Drept rezultat, am dedus care sunt paşii următori necesari de parcurs în vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, prin punctarea oportunităţilor şi avantajelor în acest sens. Totodată, am expus cadrul general al progreselor înregistrate de către Republica Moldova pe agenda europeană şi am constatat principalele dificultăţi pe domeniile cheie remarcate de către Uniunea Europeană.

Valoarea aplicativă a lucrării. Importanța cercetării derivă din obiectul cercetat, fapt că relațiile Republica Moldova – Uniunea Europeană au înregistrat o evoluție spectaculoasă, vectorul european al țării fiind susținut mai puternic ca niciodată. Valoarea aplicativă a studiului este expunerea unui cadru actual prin care să fie înțelese mai bine procesele şi consecințele extinderii Uniunii Europene, în principal de a defini rolul Republicii Moldova pe această scenă şi de a reflecta asupra perspectivelor reale de a aderare la UE. Lucrarea poate fi utilă pentru mediul academic și cercetătorii din domeniul relațiilor internaționale şi al studiilor europene, oferind o analiză detaliată a dinamicii și implicațiilor aderării Republicii Moldova la UE. De asemenea, lucrarea poate servi drept resursă informativă alți factori de decizie și părți interesate, ajutând la înțelegerea mai profundă a procesului de integrare europeană.

Concluzii. Politica de extindere a Uniunii Europene reprezintă un proces esențial și dinamic, care are un impact semnificativ asupra evoluției și direcției UE și a țărilor candidate. Perspectiva Republicii Moldova de a adera la UE este susținută de progresele semnificative realizate în implementarea reformelor în domeniile cheie punctate de UE, totodată, menținând cursul în armonizarea legislației naționale la legislația UE. Prin statutul său de țară candidată și angajamentul ferm față de reforme, Republica Moldova își consolidează calea către integrarea europeană. Cu toate acestea, procesul de aderare este încă complex și necesită eforturi continue din partea atât a Republicii Moldova, cât și a UE. Perspectivele aderării Republicii Moldova la UE oferă oportunități semnificative pentru dezvoltare economică, consolidare instituțională și promovarea valorilor europene. Așadar, este esențială consolidarea angajamentului și cooperării între Republica Moldova și UE, pentru a asigura o tranziție lină și de succes către statutul de membru UE și pentru a contribui la stabilitatea și prosperitatea în regiune.

Referințe:

1. LEJOUR, A.M. at al. EU Enlargement: economic implications for countries and industries. În: *SSRN Electron*. 2021, pp. 14-19. [Accesat 25.01.2024]. Disponibil: https://doi.org/10.2139/ssrn.287847
2. BALÁZS, P. The future of EU enlargement. În: *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs*, vol, 4, 2013, pp. 8-13. [Accesat 28.01.2024]. Disponibil: https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=9013
3. SCHIMMELFENNIG, F. EU Political Accession Conditionality after the 2004 Enlargement: Consistency and Effectiveness. În: *Journal of European Public Policy*, 2008, pp. 14-16. [Accesat 10.02.2024]. Disponibil: DOI: 10.1080/13501760802196861

4. FEATHERSTONE, K. HUNTER, T. The Changing Discourses of EU Enlargement: A Longitudinal Analysis of National Parliamentary Debates. În: *Journal of Common Market Studies*, vol. 62, 2024, pp. 176 - 188.
5. ARCHICK, K. The European Union: Current challenges and future prospects. În: *Congressional Research Service*, 2017, pp. 5-20. [Accesat 05.03.2024]. Disponibil: https://projects.mcrit.com/foresightlibrary/attachments/article/1231/R44249.pdf
6. GHICA, L.A. *România şi Uniunea Europeană: o istorie cronologică*. Bucureşti: Meronia, 2006. 175 p.
7. VĂTĂMAN, D., DAVID, I. *România şi Uniunea Europeană: istorie şi actualitate*. Bucureşti: Pro Universitaria, 2008. 179 p.
8. JUC, V. *Integrarea europeană - dimensiune a interesului naţional al Republicii Moldova. În: Republica Moldova şi Uniunea Europeană: dimensiunile cooperării.* Chişinău: Tipografia - Sirius, 2016, pp.4-35.
9. CEBOTARI, Sv. *Politica externă a Republicii Moldova în contextul proceselor integraţioniste: interese şi priorităţi.* Teză de doctor în ştiinţe politice. Chişinău, 2007. 169 p.
10. CĂLDARE, Gh. Probleme şi priorităţi în colaborarea Republicii Moldova cu Uniunea Europeană la etapa actuală. În: *Ştiinţa politică şi societatea în schimbare: Mat. Conf. Şt. Int. dedicate celei de-a 20-a aniversări a Facultăţii Relaţii Internaţionale, Ştiinţe Politice şi Administrative*, 13 noiembrie 2015. Chişinău: CEP USM, 2015. 9 p

Recomandat
***Natalia STERCUL**, dr., conf. univ.*